

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

Cap. XII. De Admira[n]dis Britannicarum Insularum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

Lageniâ	S I S	Lechliniensis	} <i>Laghlin</i>	} coaluerunt.		
		Fernensis			} <i>Fernes</i>	
	<i>Dublin.</i>	Darensis	: <i>Kildare.</i>			
In Monomiâ	CAS-	Emeliensis	} vniti Ar-	} <i>Emmelay.</i>		
		Clonmelienfis			} chiepisc.	} <i>Clonmell.</i>
		Ardefartenfis				
	SI-	Corcagiens	} vniti	} <i>Corke.</i>		
		Clonensis			} sunt	} <i>Cloney.</i>
	LIEN-	Yougallensis	} sunt	} <i>Tougall.</i>		
		Kinfalliens			} iuncti	} <i>Kynsale.</i>
	S I S	Rossensis	} sunt	} <i>Rosse.</i>		
		<i>Cashel.</i>			Vaterfordiens	} vniti
		Lismorens	} sunt	} <i>Lismore.</i>		
		Limericenis			} coalue-	} <i>Limerik.</i>
		Kilmalocenis	} runt	} <i>Kilmalock.</i>		
In Connaciâ	TVA-	Duacensis			} iuncti Ar-	} <i>Galloway.</i>
		Achadensis	} chiepisc.	} <i>Anaghdonne.</i>		
		Moyensis				
	MEN-	Kyllaloensis			: <i>Kyllaloe.</i>	
		Kilmacullensis	} vniti	} <i>Kilmacullo.</i>		
	S I S	Clonofertensis			} sunt	} <i>Clonfort.</i>
		<i>Toam.</i>	Mayensis	: <i>Moy au Comté de Mayo.</i>		
		Achonritanus	} iuncti	} <i>Achonry.</i>		
		Olfinensis			} sunt	} <i>Elphen.</i>
		Moriensis	} vniti	} <i>Meore.</i>		
	Killaliensis	} sunt			} <i>Killaley.</i>	

CAPVT DVODECIMVM.

De admirandis Britannicarum Insularum.

§. 1. Anglia.

TAMESIS, *Vmber*, & aliquot Angliæ fluij pluuiis abundè cadentibus, & niuibus etiam liquefactis non augmentur. *Giraldus Cambrensis.* Ad

Ad Emporiolum *Pensanciam* in Cornubia lapis mirabilis iacet dictus *Mainamber*, vno digito mobilis, ad multorum impulsio- nem *ἀκίνητος*. *Camdenus*.

In Angliæ vico *Perruobesire* quindecim diebus fons sanguine sic manuit, vt vicinum vadum inficeret. Causam esse putō minium, quod aqua corradens eo inficitur. *Guilielmus Malmesburicensis in Guil. II. Rege*.

In *Chiltrensi* territorio Fontes in frugum fertilitate exsiccantur: si iidem exuberant, certissima frugum penuria denunciatur. *Gyraldus*.

In parte Occidentali Angliæ, in sylua Cornubiæ ligna nascuntur, quæ in aquam missa, licet modica, illicò instar lapidum demerguntur. *Idem Gyraldus*.

In Bathoniensi Comitatu ad fluuium Auonem *Auon*, lapidicinæ, in quibus lapides in modum serpentum ducti, & efficti, sed plerique capitibus imperfectis. Hos credit vulgus à Britanna virgine *S.Keina* efformatos, sed doctiores credunt naturæ ludentis opus. *Camdenus*.

§. 2. Vallia.

IN *Morganucia* è regione *Taffi* Fl. *Baruchus* Insula, in quâ ad mare rupes, & in eâ hiatus ad quem si aurem admoueris, malleorum ictus, follium motus, ferri stricturas quasi in officina ferraria exaudias. Ad quod reuocant quidam dictum *Clem. Alex. 6. Stromatum*, de speluncâ in Britannia, in quam si ventus incidat audiuntur cymbala numerosè pulsari. *Camdenus*.

In Insulâ *MONA Anglesey*, lapis est humano femori similis, quolibet exportatus redit in locum suum proximâ nocte. Quod probatum fuit tempore *Henrici primi*, cum ab *Hugone Castrensi* vinctus catenis ferreis in mare proiectus, rediit: quare vetitum deinceps ne fieret periculum: sed cum *Rusticus* id neglexisset, & lapidem illum suo femori religasset, rediit in locum lapis, & hominis erus computruit. *Gyraldus*.

Non procul à Castello *Dinencer*, in regiuncula *Canterbocan* fons intumescit, & decrescit maris instar. *Gyraldus*.

Prope *Sabrina* ostia stagnum est, indigenæ *Linligunam* vocant, quod sorbet marinos fluctus dum æstus affurgit, iis tamen nullo-

modo repletur. At dum detumescit æstus, tum magno cum impetu exurgens, & ripas aquis cooperiens easdem eiacularur & reuomit. *Quod sequitur planè fabulosum.* Si quis tunc temporis versâ facie ad stagnum staret, periculum adiret: verso tergo irroratio periculosa non est, etiamsi in ripâ consisteret. *Galfridus Monumethensis.*

Ad oppidum *Haliuelam* fons S. Venefridæ dictus muscum odorem gignit, quo multi morbi sanantur: hæc virgo pro castitate cæsa est in eo loco. *Roberius Abbas Salopiensis.*

§. 3. Scotia.

IN eâ regione totâ mus maior nullus conspicitur, nec aliunde exportatus, hic viuere potest. *Hector Boethius.*

Hic arbor cuius fructus in mare cadentes magnâ ex parte mutantur in volucres, quas *Klakis* indigenæ vocant. *Leflaus in Chronico Scotiæ.*

In montanis partibus Scotiæ vulpium perniciem sic rustici solent amoliri. Miscent vulpeculæ carnem cibis animantium, quas vulpes infestant; quæ gustarunt hunc pastum duos propè menses à vulpibus illæxæ errant, quod si qua pastum illum non gustarit à vulpe inter cæteras feligitur. *Boethius.*

Hic lupi armentis infensissimi, & gregibus, præterquam in valle *Angusæ* dicta *Glemmores*, vbi domestica animalia non attingunt, sed tantum ferarum prædâ victitant. *Idem Boethius.*

In *Merchia*, volucres dictæ vernaculè *Gustardes*, colore perdicis magnitudine anseris, nudâ humo oua deponunt: ea si homo contrectarit, aut halitu imbuerit (quod statim sentiunt) relinquunt, vt parum idonea ad pullos educendos, & aliò se conferunt, vt noua pariant. *Hector Boethius.*

Duobus millibus passuum ab *Edimburgo*, fons scaturit cui olei guttæ innatant: eas si exemeris aliæ substituuntur, si nihil absteris non apparent plures. Hoc oleo vtuntur indigenæ ad cutem molliendam, & tollendam scabritiem. *Idem.*

Lacus & fluuius *Nessa* reliquis aquis hic concretescentibus frigore nunquam congelatur: sicut nec media pars lacus *Myrtoûn*, cum altera pars omnino concreseat. *Idem Boethius.*

In *Cariæta* regione Boum adeps non concreseat, sed olei ad

instar fluit; cæterùm eorum caro tenerrima. *Idem.*

Decem circiter millibus ab oppido *Ser* in prouincia *Coyl*, Saxum visitur 12. vix pedes altum, protensum ad 33. cubitos, *Secundum* meritò ab indigenis dictum: quamuis enim ab vnâ parte bombardam displodas, non exaudietur sonus ab aduersâ parte, nisi quàm remotissimè absis, tum enim aliquis audietur strepitus. *Idem Boethius.*

In prouincia *Lelgonia* lacus maximus vulgò *Loumond*, de quo tria miranda narrantur: *Primum*, pisces hîc pinnis carent: *Secundum*, lacus ille sine vento, plerumque sic intumescit, vt audacissimos quosque piscatores terreat: *Tertium*, Insula in eo pecori pascendo apta natat, & à vento circumfertur. *Idem.*

In *Argadia* lapis diutiùs stramentis, stuppisq; suppositus facit incendium. *Idem.*

Ad Castellum *Sclanis* in *Buthqubaniâ*, antrum visitur, in quod aqua stillans vertitur in candidissimum lapidem, & nisi eximeretur iam pridem oppletum esset; est enim hîc celebris lapidicina. *Idem Boethius.*

Hybrides Insula.

In Inf. *Mulâ* fons limpidissimus 2. pass. millibus à mari distans, ex quo oua margaritarum exigua, & spissi humoris plena, atque lucentia in fossam vicinam aquâ marinâ plenam inferuntur, & infra 12. horas in conchas satis capaces mutantur. *Boethius.*

In *Hubis* Insulis reperiuntur conchæ, quæ non continent pisces, sed volucres. Grandes porrò illæ conchæ pro volucrum magnitudine: quod ait auctòr se accepisse à Parocho *Kilkendensî*. *Boethius.*

Ad easdem Insulas passim ligna putrida in Anseres mutantur, quas indigenæ vocant *Clakis* & *Berniclas*. Primò nascuntur vermes, deinde vestiuntur plumâ, mox euolant. *Boethius.*

Orcades Insula.

Nulla in *Orcadibus* arbor, nullum triticum, exundantibus reliquis frugibus. Serpentem aut animal venenosum nullum gignit. Cùm incolæ bibacissimi sînt, hætenus nullus est ebrius visus, nullus stolidus, nullus demens. *Hector Boethius.*

In *Islandia* Orcadum ex arboribus quæ salicibus similes sunt, pendent parvæ pilæ, quæ lapsæ in mare vertuntur in anates. *Fulgosus.*

Ad Insulam *Fare*, vulgò *Ferroier*, volucres passere non multo maiores tantâ celeritate in mari decurrunt, ut pedes non videantur tingere. Id cum vident nautæ proximam suspicantur tempestatem. Et hæc aves tantum hîc videntur; si alibi, creditur imminere politica mutatio. *Hoïerus in Epistolâ.*

§. 4. *Hibernia.*

In *Hiberniâ*, aves vulgò dictæ *des Martinetz*, ventre albo, tergonigro, mortuæ non putrescunt, sed quod mirum magis singulis annis earum cadauera plumas renouant: loco sicco seruata à tincâ vestes incolumes seruant. *Multorum experientia.*

Serpentes non gignit hæc Insula, venenatum nullum animal, & si importetur expirat: imò rasura codicum ex pellibus illius Insulæ valet ad serpentum morsus. Cuius rei causam aliqui in aërem refundunt, alij precibus S. Patricij adscribunt. *Beda in historiâ suâ.*

In *Hiberniæ* fluuio quodam folia ex arboribus quibusdam decidentia primùm formantur in pisces, & paulò post natant. *Vir doctus apud Euf. Nierembergium.*

Hic quoque lacus cuius aqua dulcis, & amara quotidie fit; sic ut dimidio die dulcescat, dimidio pro veneno fit. *Molina in descript. Galaciæ.*

Fons est in *Momonie*, cuius aquis si quis abluitur statim canus efficitur. Aitque auctor se vidisse hominem cuius pars barbæ lota cana erat, altera priorem retinebat colorem. *Gyraldus Cambrensis.*

Ibi quoque fons qui si tactus ab homine fuerit tota illicò provincia pluuiis infestabitur, nec cessabit calamitas nisi Sacerdos à natiuitate virgo in proximo sacello sacrum fecerit, & insperione aquæ benedictæ, & lacte vaccæ vnius coloris fontem illum reconciliauerit. *Idem lib. 2. cap. 7. Topog. Hibernicæ.*

In Boreali parte *Momonie* lacus est, vbi duo loca sacra: in *Maiori* Ecclesia, in *Minori* Capella; in *Maiorem* nunquam intrauit aliquid feminei sexus quin illicò moreretur, quod probatum sæpe

in canibus & fellibus: itaque aues foeminae eam refugiunt, cum eius arboribus mares infideant. In *Minore* nemo morte naturali mori potest, unde dicitur *Insula uiuentium*. Cum ergo quis morbo corripitur, quem lethalem videt, vitamque habet exosam, curat se in *Maiorem* Insulam deferri, statim autem atque eius littus attigit, expirat. *Syluester, Gyraldus, & Gvetserus.*

In *Connaciâ* fons aquæ dulcis, in vertice montis excelsi die naturali bis deficit, bis exuberat, iuxta maris instabilitatem, & æstum. *Idem.*

In eadem *Connaciâ* fons solis hominibus utilis, reliquis animalibus pestilens. *Idem.*

In *Vltonia* est lacus continens Insulam bipertitam, cuius altera pars habet Ecclesiam satis lautam, pars altera hispida & solis dæmonibus assignata: quippe illa 9. habet fossas in quarum vna si quis pernoctet, à lemuribus mirè vexatur. Locus hic *Purgatorium S. Patricij* dicitur. *Idem.*

In vltiore *Vltoniâ* fons visitur, quo si quis abluitur nunquam canescit. *Idem.*

Supra *Armacanum* urbem, in stagno haud amplo, hasta lignea defixa si aliquot mensibus hæreat, pars luto infixata ferrea erit, pars quæ tingitur aquis versa erit in cotem, reliqua manebit lignum, *Fabula mera. Maginus & Gyraldus.*

In Boreali & vltiore *Vltoniæ* parte fons ob nimium frigus ligna per septennium immersa obdurat in lapidem. *Syluester.*

In Boreali *Vltoniæ* parte Insula quæ dicitur *Sancta*, vbi mulieres non pariunt: delatæ in vicinam Insulam facile fœtum emittunt. In hæc si grauidæ retineantur, experimenti gratia, periclitantur. *Idem.*

Inter Insulas *Arran* (alij *Arnhem* vocant) vna est in qua corpora non computrescunt, sed exposita sub dio ad multa secula perdurant: hincque Auos, Abauos, &c. circumpositi Pagi recognoscunt. In eadem Insulâ mures viuere non possunt, si importentur ruunt ex nauis, si retineantur occidunt. *Gyraldus lib. 1. cap. 4.*